


**PAAUGLIAMS IR
JAUNUOLIAMS
LYTIŠKAI PLINTANČIŲ
INFEKCIJŲ KELIAMI
PAVOJAI IR JŲ
PREVENCIJA**



Lytiškai plintančios infekcijos (LPI) yra didelė visuomenės sveikatos problema visame pasaulyje. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas jaunesniems nei 25 m. amžiaus asmenims, nes būtent šiai amžiaus grupei kasmet tenka maždaug pusė iš 350 mln. naujų LPI atvejų. Didelę LPI dalį sudaro besimptomės infekcijos, pavyzdžiui, apie 85 proc. urogenitalinės chlamidinės infekcijos nepasireiškia jokiais simptomais. Svarbu pabrėžti, kad negydomos chlamidinės ir gonokokinės infekcijos gali sukelti sunkias komplikacijas, tokias kaip dubens uždegiminė liga, nevaisingumas, negimdinis nėštumas ar pirmalaikis gimdymas. Žmonėms, sergantiems šiomis infekcijomis, kyla didesnė rizika užsikrėsti kitomis lytiškai plintančiomis infekcijomis, įskaitant ŽIV.



Apie lytiškai plintančias infekcijas, jų pavojus, priežastis ir prevenciją pasakoja VšĮ Raseinių ligoninės **gydytoja akušerė-ginekologė Rasa Ivanovienė**.

Kokios LPI dažniausios tarp jaunuolių?

Dažniausios LPI, kurias sukelia bakterijos, yra sifilis, gonorėja ir chlamidiozė. Virusų sukeltos LPI – tai pūslelinė (herpeso infekcija), genitalijų karpos, hepatitai B ir C, citomegalo virusas. Reikia nepamiršti, kad ŽIV taip pat yra LPI. Kai kurias LPI gali pernešti parazitai (dažniausiai utėlės ir niežų erkutės). Yra ir kitų lytiškai plintančių ligų – pvz., ŽPV (žmogaus papilomos virusas), sukiantis gimdos kaklelio vėžį. Svarbu paminėti, kad yra skiepai mergaitėms nuo ŽPV.

Kokie simptomai yra dažniausi?

Dauguma LPI sukelia labai panašius simptomus: išskyros iš makšties, niežulys, paraudimas, perštėjimas, skausmingas šlapinimasis, opelės makšties gleivinėje ar bėrimai visame kūne, limfmazgių padidėjimas, vaikinams – skausmas kapšelyje, pilvo apačioje, skausmas lytinių santykių metu, kraujavimas po lytinių santykių.

Ar lytiškai plintančių infekcijų daugiau registruojama šiltuoju metų laiku?

Šiltuoju metu užsikrečiama dažniau, bet simptomams išliekant ar atsirandant į gydytojus kreipiamasi ir rudenį. Tam įtakos turi ne tik tai, kad pavasarį ir vasarą žmonės natūraliai tampa lytiškai aktyvesni, bet ir tai, kad lytiškai plintančių ligų inkubacinis laikotarpis gali trukti net iki kelių mėnesių. Tad pasitaiko atvejų, kai liga apie save praneša tik po kurio laiko.

Ar klasingos infekcijos nustatomos nesudėtingais tyrimais?

Daugelis klasingų infekcijų nustatomos paprastai ir neskausmingai: paimamas tepinėlis iš makšties, gimdos kaklelio ar šlapimo mėginys. Vienu tyrimu gali būti nustatoma net keletas ar keliolika lytiškai plintančių ligų. Ligą galima nustatyti ir iš kraujo – pvz., *treponema palidum*, kitaip visuomenėje vadinamą sifiliu.

Ar jaunuoliai nevengia kreiptis į gydytojus? Su kokiais sunkumais jie susiduria?

Tarp pagrindinių priežasčių, dėl kurių nesitikrinama, paminėtinos ne tik finansinės kliūtys, bet ir baimė ar visuomenės požiūris, susijęs su LPI. Jauniems žmonėms, norintiems pasitikrinti dėl LPI, didelį nerimą kelia konfidencialumo neužtikrinimas. Mergaitės ar paauglės bijo kreiptis į gydytojus, nes mano, kad diagnozę sužinos jų tėvai arba tai padarys neigiamą poveikį jų socialinei padėčiai. Kiti jaunuoliai nesitikrina dėl to, kad neturi pakankamai žinių apie LPI ir nesuvokia, kad neatsakingas elgesys didina riziką užsikrėsti LPI. Visgi jaunimui nereikėtų baimintis dėl LPI ištyrimo, o medicinos sistemai reikia ieškoti būdų sudaryti geresnes sąlygas išsirtinti dėl LPI. Pagrindinės priežastys, kurios trukdo pasitikrinti dėl LPI, yra rizikos nuvertinimas, žinių apie LPI trūkumas, tyrimo ir diagnozės baimė, gėdos jausmas, anonimiškumo ir privatumo stoka, didelė tyrimo kaina.

Informacija parengė Naujosios Vilnios poliklinikos vaikų ir jaunimo palankių paslaugų konsultantė Ivona Makovskaja pagal

Higienos instituto tinklalapio <http://www.sveikatostinklas.lt> straipsnį